

Hoạt động hợp tác quốc tế trong đào tạo và nghiên cứu khoa học trường Đại học Kinh tế TP.HCM

PGS.TS. LÊ VĂN PHI
Trưởng phòng QLKH-HTQT

Trong quá trình xây dựng và phát triển, trường ĐHKHT TP.HCM luôn coi mục tiêu mở rộng quan hệ hợp tác với các trường và tổ chức quốc tế với phương châm phong phú về mặt hình thức và sâu sắc về mặt nội dung là cơ sở cho việc nâng cao vị trí của trường đối với xã hội, đồng thời tạo điều kiện góp phần nâng cao uy tín của đội ngũ các nhà khoa học đối với các nước trong khu vực và trên thế giới.

Thực hiện chính sách đổi mới trong quan hệ quốc tế của Đảng và Chính phủ, được sự chỉ đạo trực tiếp, tạo điều kiện của Bộ GDĐT, các hoạt động hợp tác quốc tế (HTQT) trong đào tạo và nghiên cứu khoa học (NCKH) của trường Đại học Kinh tế TP.HCM được thực hiện và phát triển mạnh mẽ từ năm 1989 theo hướng đa phương hóa, đa dạng hóa, phát huy hiệu quả những quan hệ hợp tác truyền thống, mở rộng, xây dựng những quan hệ mới với các trường đại học và tổ chức quốc tế trong và ngoài nước.

Trong xu thế toàn cầu hóa, Việt Nam đã thực hiện mở rộng quan hệ đối ngoại theo nền kinh tế "mở cửa", đồng thời đang từng bước hội nhập vào nền kinh tế thế giới, trong đó có các hoạt động hợp tác trong lĩnh vực giáo dục và đào tạo, một lĩnh vực mà Đảng, Nhà nước và Quốc hội ta đặc biệt quan tâm, nhất là trong giai đoạn hiện nay. Hoạt động HTQT của trường Đại học Kinh tế TP.HCM trong thời gian qua đã đạt được một số thành tựu lớn, biểu hiện

trên những mặt sau đây:

1. Hợp tác quốc tế phục vụ tốt cho công tác đào tạo

Hoạt động đào tạo của trường đại học là một nhiệm vụ chính trị trọng tâm, xuyên suốt, liên quan đến hoạt động giảng dạy và học tập của đội ngũ giảng viên và toàn thể sinh viên. Vì vậy, hoạt động HTQT trong lĩnh vực đào tạo tập trung vào các nội dung chủ yếu như sau:

Các hoạt động HTQT đã giúp cho các khoa, bộ môn cùng với Hội đồng KH-ĐT trường xây dựng 23 chuyên ngành đào tạo bậc đại học, 14 chuyên ngành đào tạo bậc thạc sĩ và tiến sĩ; xây dựng, cải tiến nội dung chương trình của hơn 200 môn học và xây dựng nội dung các môn học mới thông qua thực hiện trao đổi tài liệu, trao đổi GV, tổ chức các cuộc hội nghị, hội thảo với các đối tác nước ngoài.

Các dự án và chương trình HTQT dưới hình thức các dự án chính phủ và các chương trình hợp tác song phương giữa trường với trường đã góp phần

nâng cao chất lượng đào tạo trong nhà trường.

Các hình thức ấy thể hiện qua: hình thức "Du học tại chỗ", nhận bằng nước ngoài, bằng liên kết hoặc bằng đổi, dựa trên nguồn tài trợ của nước ngoài và một phần kinh phí do chính phủ Việt Nam cấp có kết hợp thu một phần học phí. Trong 30 năm qua, trường Đại học Kinh tế TP.HCM có 9 dự án hoạt động theo hình thức này. Đó là dự án:

- Chương trình giảng dạy kinh tế Fulbright: Chương trình đã bồi dưỡng các kiến thức quản lý kinh tế hiện đại cho hơn 600 cán bộ quản lý chính quyền các cấp từ hơn 38 tỉnh và thành phố trực thuộc trung ương. Chương trình cũng đã phối hợp với Khoa ĐTSĐH khai giảng khóa 1, chương trình Hoàn chỉnh Cao học KTIPT cho hơn 50 học viên và đang chuẩn bị khai giảng khóa II.

- Chương trình đào tạo Cao học QTKD CFVG-TP.HCM đã qua 13 năm kinh nghiệm, kết hợp với CFVG - Hà Nội đào tạo được hơn 800 thạc sĩ được trang bị các kiến thức quản lý kinh tế, quản lý doanh nghiệp hiện đại. Năm học 2006-2007, CFVG -TP.HCM phối hợp với Viện quản trị doanh nghiệp, thuộc Đại học Paris 1, Pathéon-Sorbonne khai giảng khóa Cao học Marketing, Bán hàng và dịch vụ, cấp bằng nước ngoài.

- Tiếp tục thực hiện chương trình Phát triển quản lý (SAV) bằng việc thành lập Trung tâm Phát triển Quản trị CEMD.

- Chương trình Cao học KTIPT (hợp tác với Viện ISS): sau gần 10 năm hoạt động, chương trình đã đào tạo rất nhiều thạc sĩ, được trang bị các kiến thức hiện đại về kinh tế phát triển, góp phần nâng cao trình độ chuyên môn cho rất nhiều cán bộ giảng dạy và cán bộ quản lý trên địa bàn TP.HCM và các tỉnh lân cận.

- Phân khoa QTKD do AUF tài trợ.

- Chương trình đào tạo Cao học Kinh doanh quốc tế (MIB), Cử nhân QTKD (BBA), hợp tác với Đại học Curtin, Australia.

- Các chương trình liên kết đào tạo Cao học QTKD (MBA), hợp tác với ĐH Cal Poly Pomona và Fullerton, Hoa Kỳ.

- Chương trình liên kết đào tạo Chuyên viên tính toán rủi ro trong bảo hiểm và tài chính - Actuary, hợp tác với Đại học Claude Bernard Lyon 1, Pháp.

Trong những năm gần đây, ngoài đội ngũ giáo sư nước ngoài, loại hình hợp tác này đã thu hút sự tham gia của rất nhiều giảng viên Việt Nam, trong đó phần đông là giảng viên Đại học Kinh tế TP.HCM. Vì vậy, đây là loại hình hợp tác đang được khuyến khích phát triển và đã thực sự mang lại hiệu quả cao trong đào tạo và nâng cao chất lượng đội ngũ giảng dạy.

Các chương trình có 100% hỗ trợ tài chính của nước ngoài như: Chương trình hỗ trợ phát triển quản lý cho các tổ chức và vùng tại Việt Nam (DIREG), Chương trình "Hỗ trợ đào tạo và tư vấn cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ" do tổ chức ILO tài trợ. Chỉ tính trong năm năm gần đây đã có 50 cán bộ giáo viên và 66 sinh viên của trường được đi tu nghiệp, thực tập, học các chương trình tiến sĩ, thạc sĩ ở nước ngoài từ các nguồn học bổng này.

Chương trình "Business Hotline", do Hội đồng thương mại Mỹ tài trợ đã tạo điều kiện cho nhiều CBCC trong nhà trường và ở các doanh nghiệp được đi tu nghiệp, tham quan, thực tập ở nước ngoài. Với nguồn vốn tài trợ này, trường ta đã hợp tác với Đài truyền hình TP.HCM, Đài truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Nhân dân TP.HCM thực hiện các buổi phát hình, phóng sự, tuyên truyền phần bồi dưỡng các kiến thức quản lý kinh tế, quản lý doanh nghiệp theo từng chủ đề, góp phần nâng cao trình độ cho rất nhiều cán bộ quản lý doanh nghiệp, các cơ quan, ban ngành ở TP.HCM và các tỉnh lân cận.

Trong những năm gần đây, trường cũng đã phát triển hình thức liên kết đào tạo 2+2, 1+3 (đào tạo một phần ở Việt Nam, một phần ở nước

ngoài) ở cả ba cấp đại học, cao học và tiến sĩ, như hợp tác với Đại học Claude Bernard, Lyon 1 (Pháp từ 2002), Đại học Công nghệ Curtin (Australia), Đại học Victoria, Wellington (New Zealand), Đại học Woosong (Hàn Quốc).

Hợp tác song phương gồm: Tổ chức các đoàn cán bộ, giảng viên đi khảo sát, trao đổi, tìm hiểu kinh nghiệm quản lý nhà trường, quản lý đào tạo, trao đổi giảng viên, cán bộ nghiên cứu và sinh viên ngắn hạn nhằm nâng cao trình độ chuyên môn; Tổ chức tiếp nhận các giảng viên tình nguyện, các nhà nghiên cứu và sinh viên đến trường để trao đổi học thuật, giảng dạy và NCKH. Đặc biệt, trong số các Việt kiều có công môi giới, tổ chức các hoạt động hợp tác với trường, trong năm 2003 có 2 người được UBND TP.HCM tặng bằng khen; Tổ chức các seminar, hội thảo khoa học với sự tham gia của nhiều đối tác để cùng trao đổi kiến thức, học hỏi kinh nghiệm trong các đề tài NCKH và xây dựng nội dung, chương trình và các môn học mới. Thông qua viện trợ của các tổ chức như SECID (Hiệp hội phát triển quốc tế các đại học Đông Nam Mỹ), Đại học UQAM (Canada), AUF (Hiệp hội các trường đại học khối Pháp ngữ), Fulbright (Đại học Harvard), các đối tác nước ngoài trong các dự án liên kết, nhà trường đã tiếp nhận hàng trăm đầu sách, bài và tạp chí khoa học, các trang thiết bị giảng dạy hiện đại để bổ sung cho thư viện trường và trang bị cho TT Tin học, các khoa, ban... Các phương tiện và tài liệu, trang thiết bị giảng dạy học tập này đã phần nào đáp ứng được nhu cầu nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập hiện nay.

Trong tháng 10, nhân dịp kỷ niệm 30 năm thành lập Trường, Quỹ Hòa bình Nhật Sasakawa (SPJ) sẽ ký hợp đồng tài trợ một khoảng kinh phí là hơn 150.000 USD cho trường ta để giúp xây dựng các Case studies trong các lĩnh vực Marketing và QTKD. Nhờ đó cuối 2007, cán bộ giáo viên của

trường sẽ có được một cuốn "cẩm nang" hữu dụng để thực hiện tốt phương pháp giảng dạy theo tình huống trong hai lĩnh vực này.

2. Hợp tác quốc tế phục vụ tốt cho hoạt động NCKH

Đẩy mạnh nghiên cứu khoa học trong HTQT là một chủ trương lớn của Trường Đại học Kinh tế TP.HCM, thông qua HTQT để tạo điều kiện nâng cao năng lực NCKH và giảng dạy cho đội ngũ giảng viên và cán bộ khoa học của trường, đồng thời tạo cơ hội cho đội ngũ các nhà khoa học của trường kịp nắm bắt các thông tin, tiếp cận với phương pháp nghiên cứu và giảng dạy tiên tiến của những nước có nền kinh tế thị trường phát triển.

Từ các nguồn kinh phí của UNDP, WB, ODA... các trường và tổ chức quốc tế đã tiến hành các đề tài NCKH trong đó có sự tham gia của các nhà khoa học trường Đại học Kinh tế TP.HCM. Cụ thể trường đã kết hợp với Trường Đại học Yonsey - Hàn Quốc nghiên cứu đề tài "Phát triển kinh tế nông nghiệp ở đồng bằng sông Cửu Long", với Đại học Quốc gia Úc (ANU) đề tài "Nghiên cứu kinh tế Việt Nam", ngoài ra còn có các đề tài về đổi mới quản lý kinh tế với Đại học Aix - Marseille (Pháp), Đại học Georgetown, Washington D.C, Chương trình NCKH Việt Nam - Hà Lan, Đại học Thành Công (Đài Loan)... Các đề tài nghiên cứu này đã giải quyết nhiều vấn đề lý luận và thực tiễn trong phát triển kinh tế và xã hội ở TP.HCM và các tỉnh lân cận.

3. HTQT phục vụ tốt việc biên soạn, biên dịch tài liệu học tập

Đối với các môn học mới được xây dựng, HTQT trong NCKH là nhân tố mạnh vào việc phối hợp để biên soạn, biên dịch tài liệu cho các môn học cho hơn 23 chuyên ngành với hơn 200 chương trình môn học, trong đó hầu hết là các môn học mới, hoặc với nội dung đã đổi mới. Nhờ có HTQT nhà trường đã xây dựng được hệ thống giáo trình với hàng trăm đầu sách và tài liệu học tập được in typo đáp ứng đủ

nhu cầu giảng dạy và học tập cho NCS, học viên, sinh viên các loại hình đào tạo của trường.

4. Tác dụng của HTQT

Có thể nói, trong 30 năm qua, đặc biệt kể từ đầu thập kỷ 90 của thế kỷ trước, với sự hình thành 4 dự án đào tạo sau đại học, NCKH hợp tác với các đối tác quốc tế như: Trung tâm Pháp Việt đào tạo về quản lý (1993), Chương trình giảng dạy Kinh tế Fulbright (1994), Chương trình đào tạo cao học KTPPT (1994), Chương trình đào tạo cao học Kinh doanh quốc tế Curtin (2002), Chương trình đào tạo cao học Phát triển quản lý (SAV), Chương trình Việt Nam - Hà lan, chiến lược HTQT của trường đã gắn liền với đường lối đổi mới và chính sách rộng mở trong quan hệ quốc tế của Đảng và Chính phủ, các phương hướng hoạt động được đề ra trong Nghị quyết của Đại hội Đảng bộ nhà trường qua các thời kỳ. Hoạt động HTQT đã đạt được các kết quả nổi bật, đặc biệt là:

- HTQT đã góp phần nâng cao chất lượng đào tạo: Thông qua các chương trình hợp tác, đội ngũ cán bộ giảng dạy của trường được đào tạo và bồi dưỡng để đáp ứng yêu cầu, mục tiêu và chương trình giảng dạy trong cơ chế thị trường. Các phương pháp giảng dạy và học tập cũng thường xuyên được đổi mới theo phương pháp tiên tiến, sinh viên được tiếp cận nhiều với phương pháp giảng dạy và học tập của các nước phát triển. Giảng viên và sinh viên được sử dụng nguồn giáo trình, sách và tài liệu phong phú. Các yếu tố trên đã góp phần nâng cao chất lượng đào tạo.

- HTQT góp phần đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ giảng dạy, nghiên cứu và quản lý: Mục tiêu lớn nhất của nhà trường thông qua các chương trình hợp tác là gửi cán bộ, giảng viên và sinh viên đi học tập, nghiên cứu để có bằng cấp và nâng cao trình độ. Hiện nay, trường ĐHKTP.HCM gần 500 cán bộ giảng dạy, số có trình độ Tiến sĩ (Ph.D.) và Thạc sĩ

(Master) chiếm tới 40-45%, trong đó hơn 60% đã tốt nghiệp từ các chương trình HTQT của trường. Thông qua việc tham gia hoặc thụ hưởng các chương trình HTQT, nhiều giáo viên cán bộ quản lý đã tích lũy được nhiều kinh nghiệm đào tạo đại học, sau đại học, quản lý giáo dục trong nền kinh tế thị trường; trình độ ngoại ngữ nói chung và tiếng Anh nói riêng của cán bộ công chức trong trường đã được nâng lên rõ rệt.

- HTQT góp phần hiện đại hóa và nâng cao cơ sở vật chất của nhà trường: phòng học, làm việc đã khang trang hơn, phương tiện, trang thiết bị giảng dạy đã được bổ sung đáng kể. Trong những năm gần đây, nhà trường đã luôn coi trọng và coi sự hỗ trợ của HTQT để tăng cường cơ sở vật chất cho học tập và nghiên cứu khoa học, là nội dung quan trọng trong chủ trương mở rộng quan hệ quốc tế. Đặc biệt, trong năm học 2005-2006 với sự tài trợ kinh phí khoảng 220.000 USD của Đại học Victoria (New Zealand), trường đã sửa chữa và trang bị hiện đại cho Cơ sở H. Công trình đã được Toàn quyền New Zealand khánh thành vào tháng 3.2006; sửa chữa cải tạo, nâng cấp, lắp đặt thang máy ở cơ sở E, 54 Nguyễn Văn Thủ Q.1 (Kinh phí khoảng 110.000 euros, do Bộ Ngoại giao Pháp tài trợ).

- HTQT đã góp phần nâng cao uy tín của các nhà khoa học và vị trí của Trường đối với xã hội, các nước trong khu vực và trên thế giới: Trong quá trình xây dựng và phát triển, trường ĐHKTP.HCM luôn coi mục tiêu mở rộng quan hệ hợp tác với các trường và tổ chức quốc tế với phương châm phong phú về mặt hình thức và sâu sắc về mặt nội dung là cơ sở cho việc nâng cao vị trí của trường đối với xã hội, đồng thời tạo điều kiện góp phần nâng cao uy tín của đội ngũ các nhà khoa học đối với các nước trong khu vực và trên thế giới.

5. Phương hướng HTQT giai đoạn 2006 - 2010

- Tiếp tục duy trì, củng cố, phát

triển những chương trình, dự án hợp tác đã có với các trường và tổ chức quốc tế truyền thống, phát triển các loại hình hợp tác mới, trên cơ sở tuân thủ đầy đủ các nội dung, yêu cầu đã được thỏa thuận trong các bản ghi nhớ và giấy phép của Bộ GDĐT.

- Triển khai các dự án vừa mới ký kết về đào tạo, NCKH. Dựa vào thế mạnh của từng trường để học hỏi kinh nghiệm trong việc xây dựng và phát triển các chuyên ngành đào tạo mới.

- Tiếp tục cải tiến chương trình đào tạo, nội dung môn học, xây dựng các môn học và chuyên ngành đào tạo mới, tiếp cận với trình độ của các nước trong khu vực và quốc tế, tiến tới mục tiêu đạt được sự công nhận của quốc tế về chất lượng và chương trình đào tạo của nhà trường.

- Từng bước nghiên cứu để xây dựng "Trung tâm đào tạo quốc tế", vừa là cơ quan quản lý các chương trình dự án đang hoạt động, vừa là đầu mối để triển khai các chương trình "du học quốc tế" tại trường nhằm thu hút sinh viên trong nước và sinh viên các nước trong khu vực vào các chương trình liên kết tại trường, để nắm bắt, đón đầu các cơ hội hợp tác quốc tế đang ngày càng gia tăng.

- Tổ chức quảng bá về các hoạt động của trường ở nước ngoài bằng cách cử đại diện tham gia các triển lãm giáo dục, hội nghị, hội thảo quốc tế.

Tóm lại, các hoạt động HTQT của trường trong những năm qua, đã đạt được nhiều thành tựu nhất định và được đánh giá là có hiệu quả, thực sự góp phần quan trọng và hữu ích thực hiện các mục tiêu trong chiến lược đào tạo - nghiên cứu - phát triển đội ngũ của trường ĐHKTP.HCM. Hy vọng trong thời kỳ tới hoạt động HTQT sẽ tiếp tục được nâng cao và mở rộng cả về số lượng lẫn chất lượng nhằm tạo điều kiện cho sự phát triển của nhà trường ở tầm cao mới, phục vụ cho sự nghiệp đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ để đón nhận những thử thách mới, đáp ứng những yêu cầu mới trong sự nghiệp CNH-HĐH của đất nước ■